

Передплата

за «РУСЛАНА» вносять:
з Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною
виставкою 7 доларів, або 12
рублів; з виставкою двічі
в тижні 5½ доларів, або 10
рублів; з виставкою що субо-
ти 4½ доларів, або 9 рублів.
Продиноке число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь руских свят
о 5½ год. по полудни.
Редакція, адміністрація
експедиція «Руслана» при
ул. Осоловських ч. II. партер
(Фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовського в ясажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламні неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Стаховище угорського міністерства супроти Румунів.

(X) Народностне питанє в Угорщині починає шораз більше займати уми тамошних політиків, і з шораз більшою насійчивістю домагають ся справедливої розвязки. Особливо на перше місце вибили ся в Угорщині між немадьярскими народами Румуни. В минувшині кожде правительство угорске беручи державну керму в свої руки, відчувало конечність, заняти ся народностним питанєм, скоро розходило ся о безпеку соймової більшости. Але цікаве було відтак поступованє кождочасного правительства в сій справі. Оно покликувало визначніших провідників румунських до Пешту, щоби вислухати їх домагань і потреб, веліло собі деколи предложити пропамятне письмо про народні доманя і потреби, показувало навіть певну прихильність для полагоди сих домагань, але скоро вісти про сподіваний народностний мир між Мадьярами і Румунами причинили ся до користного висліду виборів, тоді угорске правительство знов забувало про народностні домаганя і потреби Румунів.

Корона рішучо домагає ся справедливої і мирної полагоди народностного питаня в Угорщині і се відомо дуже добре кождочасному міністрови-предсідникови. Тимто кождий обіймаючи державну керму, розпочинає переговори, щоби тим зазначити

свою добру волю. Однак тоді з одного боку мадьярска загорілість, а з другого боку неможливі нераз домаганя не дозволяють довести сеї справи до успішної полагоди. Тоді подає ся до Відня звіт, що при всій прихильности правительства неможливо було дійти до якогось порозуміння задля крайних домагань Румунів.

Таке поступованє угорського правительства повтаряло ся не один раз. Міністер-предсідник гр. Куен-Гедерварі, як ми вже звіщали, також переговорював з представниками Румунів перед виборами до сойму, однак не довів доси до якогось успішного висліду і тому і сим разом насувають ся поважні сумніви, чи й сї переговори поладять справу. Ми вже в однім з попередних чисел обговорили промови в адресовій розправі гр. Куена і гр. Тісси, в котрих були зазначені погляди обидвох сих угорских державників на народностне питанє, отже й супроти Румунів.

Гр. Тісса виголосив тоді промову, не знати чи в порозуміню чи без порозуміння з міністром предсідником, в котрій поставив питанє народностне так супроти Румунів, начеб вимагав безумовної від них здачі. Таким способом отже виключав наперед можливість переговорів. Чи ж може сподівати ся, щоби супроти того гр. Куен відважив ся йти проти мадьярської загорілости і волі? Коли він хотів задержати собі вільну руку до переговорів з Румунами, то не повинен був допустити до такої промови гр. Тісси, котра з одного боку підохочувала Мадьярів до народностної пристра-

сти, а з другого виключувала з гори мирну полагоду справи з Румунами.

Угорському міністрови-предсідникови добре відомо, що справу румунського питаня може рішати лише румунський народний збір і що ані румунські послы ані румунське духовенство на власну руку не зробили б в сій справі так важного в будучині кроку.

Правительство могло отже переговорами підготовити підвалини до розправи на народнім румунським зібраню, де явили б ся представники всего народу і рішали сю справу. Тимчасом мадьярські державники не хотять ніяким способом допустити до скликаня народного збору, отже чи ж можна сподівати ся, що в таких обставинах вийде що небудь успішного з починів гр. Куена? Мимохіть насуває ся тут гадка, що все те робить ся, як і за попередних кабінетів, щоби успокоїти Корону що до жалоб підношених немадьярскими народностями.

Сим разом буда однак міродатною і друга причина до сих починів правительства. Гр. Тісса вспів приєднати для своєї політики великоварадвинського вікарія, Ман-Гру, одного з найгорячіших колись народовців. Гр. Тісса намагає ся очевидно перевести доказ, що сему одному румунському послови, котрий прилучив ся до мадьярського сторонництва, поведе ся в найближшій часі осягнути більші успіхи, як народним послам протягом десятка літ. Отже треба сему прихильникови мадьярської політики зробити деякі уступки, щоби се могло приманювати в будучині інших. Так

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотруди́к.

Оповіданє із записок ірландського парога.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Проповідь тревала цілих дві години а цілий сей час — тут глянув довкруги, щоби зацікавити слухачів — ні разу не напив ся води, хоч стояла під рукою!

— Благословенно імя Господне! Дійсно се дивна річ! — закликали слухачі.

— А чи він вже помер, Юрку?

— І він вже помер? — одвітив згїрдливо Юрко, відчуваючи, що всі слухають уважно — то ви ніколи про се не чули?

— Відки мали ми се чути, сеж давно було!

— Скажу се вам иншим разом.

— Можете сказати й нині — замітила одна з жінок. — Чула я, що правда, людей, які говорили про нього, та чоловік нераз забуває навіть про Бога.

— Чи знаєте, — сказав Юрко, сїдаючи на низькім, плоскім гробовім камені — як дїдько чатує на свьящеників, що йдуть до хорого? Отсе: від хвилі, коли свьященик вийде з дому, чорти вертають ся коло него, щоби його не допустити до хорого і грїшну душу взяти в свої пазурі брудні. Часом перевертають коня, запряженого до візка, на яким сидить свьященик; часом ломлять великі галузи і кидають на голову свьященика; часом виставляють блудне свїтло,

щоби свьященика спровадити на мочари. Так перешкаджають свьященикови і Тому, Кого він несе, щоби зловити бідну душу і занести до своєї нори, як лис курку.

— Раз закликали о. Маца в ночи до хорого а було так темно, як в гробі. Поїхав свьященик відмовляючи молитви, бо знав, що чорти чатують на нього. Нараз викинуло його щось із сїдла і кинуло стрімголов в гущавину. По хвилі відзискав він притомність, глянув довкруга і недалеко побачив...

— Кажали ви перед хвилию, що було зовсім темно! — перервав муляр, що знав, як Юрко уміє фантазувати.

— Розумієть ся! Як уважаєш, молодче? чи свїтла не видко, хоч би в найтемнійшу нічку? — закликав Юрко, усміхаючись.

— Свьященик отже побачив свїтло? — спитав муляр.

— Ти повинен передше заетановити ся, нім скажеш дурницю і захочеш учити старших від себе! — одвітив Юрко. — Отже, як я сказав, коли свьященик прийшов до себе, оглянув ся довкруги і закликав голосно: «Чи є тут чоловік який, що міг би відправити службу Божу за свьященика?»

Не чути відповіди. Тоді свьященик закликав знов:

— «Ради Бога, чи є тут чоловік, що міг би відправити службу Божу за того свьященика?»...

— Дивіть-но, а я чув, що так кричить все свьященик, який забув відправити службу Божу за усопших і з тої причини мусїв покутувати по смерті, виходячи з могили кождого Різдва! — закликала якась стара жінка.

— Се правда, се правда! Нераз ми вже чули се оповіданє! — додала инша.

— До дїдька, Юрку, вам помішало ся в голову! — засьміяв ся один молодець.

— Оповіданє було би ліпше, колиб Юрко мав кілька склянок пива в голові! — додав, відходячи муляр.

— Так, колиб мав люльку в зубах і склянку на столі, говорив би ліпше — додав ще инший.

Так висьміяли великого оповідача і знищили його без милосердя і розмова знов почала ся та вже про сотруди́ка.

— Нехай Господь його хоронить й помагає йому в його праці — зітхнула одна жінка.

— Амінь! А нехай Пречиста Дїва натхне його словами, які проголосити має — закликала инша.

Діти слухали уважно. Здасть ся, що вони зрозуміли тільки, що о. Летбі підириняв дуже тяжку і небезпечну справу.

Ні хвилі не сумнівав ся я, що молитви і предвидженя здійснять ся, хоч слідуючого дня прийшов до мене о. Летбі пригноблений і сумний.

— Щож? Поводженє велике? — сказав я.

— Де там! Противно! — додав зажурений.

— Мусіли ви перервати в середині проповідь.

— Так лихо не було. Та цілий мій виступ не удав ся.

(Дальше буде).

отже можна сподівати ся, що правитель-ство застановить виконане відомих шкіль-них розпорядків бувшого міністра просві-ти гр. Аппоні і ще зробить деякі уступки Румунам адміністративною дорогою. Але се не буде зроблене даром, бо за те бу-дуть вимагати, щоби Румуни зrekli ся програми румунського народно-сторон-ництва, отже одинокої можливости для ус-пішної оборони народних прав. Серед та-ких обставин зроблені Румунам уступки були би тільки непевними придбаннями, які би можна кожного часу відняти. Відстра-шаючим прикладом в тій справі є народ-ностний закон з 1869 р., котрий ліберальні правительства зовсім знехтували, отже мож-на легко зрозуміти теперішнє недовіре до угорського правительства в народностній справі. Коли правительство хоче дійти до порозуміння з Румунами, повинно стати на зовсім ясній становищі і виявити щире бажанє справедливої полагоди народностно-го питання.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На цісарські уродини 18. сервня вер-тають усі міністри з літного віддиху до Відня, щоби взяти участь в торжественнім богослу-женню в день 86-их уродин монарха. Тогож дня відбуде ся давно прийнятим звичаєм рада мі-ністрів. Однак перед тим ще міністер-пред-сідник бар. Бінерт, вертаючи до Відня з літного побуту, поїде до Ішлю і буде на послуханю у цісаря. Запевняють, що рада міністрів імо-вірно установець речинці для сесий соймових і держ. ради а також обговорить справу безпеки, зглядно розширення парламентарної більшости. В сій справі бар. Бінерт передовсім буде пере-говорювати з представниками польского ко-да, а сі переговори будуть відносити ся не так до питання про водні канали, як більше до нового угрупованя сторонництв в державній радї. Тоді імовірно прояснять ся також вну-трішні події посеред польского кола. Вже при-иншій нагоді, обговорюючи розлад в польскім колї, вказали ми на се, що укр.-руський клуб міг би се політичне положенє вихіснувати відпо-відно, колиб зумів визволити ся знід верховлади своїх Грабських.

Паломництво бувшого люблянського бурмістра і посла до держ. ради, москвофіла д-ра Грїбара на новославянській конгрес в Софїї (а давніше до Петербурга і Москви) до-вело до відповідних послїдовностей. Цісар не потвердив поновного вибору д-ра Грїбара на бур-містра Любляни (на сім становищі був він від 1896 р.).

Посеред соціал-демократичного табору проявив ся розлад і розстрій. Пере-довсім чеські соціалдемократи повстали проти соціалдемократів німецких, що не піддержали їх домагань в справі чеських шкіл у Відні і в до-лішній Австрії. Тепер знов Arbeiter Ztg напала Дашинського за участь в грунвальдскім всепольскім святкованю в Кракові, називаючи се клерикальною манїфестацією. Дашинський боронить ся завзято проти того і доказує що грунвальдський бій був боротьбою з „попівскою заборчою політикою“ і зєдненем народів проти „розбїшацких хрестоносців, котрі огнем і мечем намагали ся ширити католицизм на Сходї“. При-тім запевняє Дашинський, що польскі соціал-демократи є міжнародні, але бажать „свобід-ної, зєдненої Польщі“.

Про можливе розв'язанє держ. ради заговорив також „Руский Селянин“ в 23. ч., але виступає з дуже цікавою радою, на ко-тру вже рускі селяни навіть не дадуть ся зло-вити і пише ось що:

„Взагалі, можемо сміло твердити, що ле-дві кількох послів з теперішнього клубу, мають які такі надїї на поновний вибір, — рєшта му-сить уступити місця свїжим і лїпшим синам.

„Кандидатів у нас не брак, леда який пи-сарина або голодний адвокат — іхає ся в носли, але наші селяни переконали ся хіба вже добре,

що пан все паном, за паном потягне а з хлопа відре шкіру. Ті всі адвокати, професори, і т. д. що послушали доси руским хлопам, не зробили для них нічого а з того научка, що треба хло-пам тримати ся свого кожуха, тай вибирати по-словом хлопа.

„Так роблять Мазури, вибирають самих хло-пів, тай добре на тім виходять.

„Най міста вибирають панів, а села хлопів! Що нам з того, що ми вибрали аж двох профе-сорів університету послами і вони сидять у Відні а на університеті нема кому по руски вчити!

„Ситуация непевна і леда день може на-дійти з Відня вістка, що парламент розв'язаний, тому радимо нашим селянам вже тепер розгля-дати ся за відповідними кандидатами, але по-між своїми людьми.

„Досить вже нам тих панів тай їх великої політики, з котрої їм повиростали черева а у селян порожні мішки“.

Цікава річ, як би справді так було, що По-ляки повибиралиб самих хлопів, як вигля-дало би польске коло і єго політика у Відні? Отже на таку дорогу радив би «жичливий» рус-ким селянам «Руский Селянин» звести руску політику, щоби рускі послы у Відні мовчали, бо очевидно ані науки потрібної селяни не ма-ють до того ані німецкої мови не вміють. А мож-еб п. Дем'ячук таким способом яко „Руский Селянин“ хотів дістати ся до мандату і ще більше заокруглити свій обєм?!

Угорскі дзєвники нападають завзято на заяву президента угорского народностного сто-ронництва, д-ра Теодора Мігалїя, подану в ві-дєньскій Reichspost (ми переповіли єї важніші уступки в ч. 169. „Руслана“). Наслїдком лихого перекладу на мадярську мову статя вийшла де-що перекручена, хоч дещо перекручено в нїй у-мисно. І так мав говорити др. Мігалї перед зві-тником Reichspost про „чувство мести“ та про „непризнанє політичної ієдвїдуальности мадяр-ства“. Очевидно таке твердженє угорских дзєв-ників є невірне, а можна про се переконати ся наглядно, взявши до рук оригінальний текст заяви д-ра Мігалїя.

Pesti Hirlap робить закид гр. Тіссї за те, що він, замість щоби знищити зовсім народности, вдоволяє ся візванєм їх до вступленя до мадяр-ских сторонництв в надїї, що за послами піде також населенє. По думці сєго дзєвника, треба старати ся довести до мира з самими народно-стями, а не заключати єго з їх проводирями.

Pesti Naplo застерігає ся проти сєго, начеб то звісне домаганє гр. Тіси дотично вступленя народностних послів до мадярских сторонництв було однозначне з признанєм їх політичної ієдвїдуальности і домагає ся безуслївного при-знаня політичної єдности мадярского народу. Заява д-ра Мігалїя є потвердженєм поглядів ра-дикальних кругів, що народности змагають до окремішного політичного становища і не хотять узнати політичної єдности.

Magyar Nemzet вважає заяву д-ра Мігалїя доказом сєго, що народности держать з Ав-стриєю.

Заграниця.

Розоружуванє, яке переводить турецке вій-ско в Македонїї, треває дальше, але зате число македонських втікачів до Болгарії збільшає ся з кождим днем. І так 10. с. м. прибуло до Со-фїї 360 втікачів з Кїстендїль, які урядили манї-фєстациї перед посольствами. Опісля прибуло з Кїстендїль ще 112 втікачів. В Софїї запевняють офіціально, що у відносинах між Болгарією і Туреччиною не наступило в останніх часах ні-яка зміна. Але болгарскі часописи говорять про-те зовсім инакше.

Турецкий міністер внутрішних справ заявив в вивідї з представником Танїна, що вісти, на-чеб то правительство розоружувало в Македонїї лише Християн, є невірні. Міністер заповів, що невдовзі розпїчне ся розоружуванє в Санджаку Драма. Розоружуванє відбуває ся в вдоволяючий і справедливий спосіб, а поголоски про насиль-ства є простим очерненєм. Болгари втікають з Македонїї до Болгарії наслїдком прєсії зі сто-рони комїтету, а не зі сторони правительства. Деякі з бувших проводирів банд бачучи, що пі-сля розоруженя і управильненя церковних спо-

рів щезло би македонське питанє, підбурюють населенє, яке звертає ся одначе проти розвитку банд.

Дальше заповів міністер, що будуть пока-рані ті особи, які будуть ще мали при собі ору-жє після переведеня розоруженя, та висказав своє повне вдоволенє про положенє в Альбанїї, акцію війска і переведенє реформ.

Президент міністрів Каналєхас мав відбути нараду з послом при Ватиканї, Охедеою. Мимо новничих бесїд Каналєхаса деякі ліберальні дзєвники промовляють вже в більше мирнім то-ні. Після офіціальної вісти є навіть надїя, що дійде до порозуміння з Апостольским престолом.

Просимо вігхобити перегляду.

Новинки

— Калєндар. В недїлю: руско-кат.: Поклон-св. Хрєста; римо-кат.: Евзєвія. — В по недї-лю к: руско-кат.: Перенесенє мощів св. Стефана; римо-кат.: Вознесєнє Пр. Дїви Марїї.

— В оборонї Є. Е. Митрополита Шептицкого ви-ступає львівський Przegląd у вчєрашнім числі і пише в новинках п. з. „Niegodziwość agitatorów. Ruski Selanin donosi, że ponieważ rozeszła się pogłoska, iż x. metropolita Szeptycki ma zamiar pojechać do Ameryki, żeby ratować Rusinów, przechodzących tam na prawosławie, przeto agitatorowie opowiadają między ludem, iż on „szczoś nabroiw taj tomu utikaje do Ameryki“. Prawdą więc jest to, co mówił Lytton Butler, znakomity powieściopisarz angielski, iż nigdy człowiek uczciwy nie wpadnie na tok myślenia łajdaka“.

Але покликуючись в тій оборонї на „Рус-кого Селянина“, не дочитав ся Przegląd, що як раз той сам „Руский Селянин“ прийшов „на топ myślenia łajdaka“ пишучи ось що про сю подо-рож Є. Е. Митрополита в 23. числі:

„Після донесєнь дзєвників наміряє Преосв. Митрополит гр. Шептицкий, вїхати на якийсь час до Америки, аби скріпати в вірі тамошних поселєнців.

„Мусимо з жалем зазначити, що наш Архі-єрей за часто вїїзджає в ріжні сторони свїта, через що вкрадають ся непорядки в зарядї та-кої великої архїєпископї, а як сидить у Львові, то бавить ся в партійну політику, проводить зборам українських політиків, або виголошує пла-менні промови у Відня за українським універси-тетом, а тимчасом під боком св. Юра підно-сять голову радикали, по селах ріжні єїчові зло-дії пронагують явно атеїзм а навіть духовні отчки підставляють на себе багди батарей тай ломлять собі кости, як було прим. в Коронужі, рудецкого повіта, поміж о. Раставецким і о. Онї-шкевичом.

„Навіть вже тепер використовують радикали намірену поїздку о. Митрополита, бо розпу-стили поголоску по селах, що Преосв. о. Ми-трополит щось наброїв, тай тому утікає до Америки. Чи ж не краще ту поле до діланя як в Америці?“

Якжеж инакше таку писанину „Руского Се-лянина“ можна назвати як не „niegodziwość agitatorów?“ чи не є се помаганє Дудикевичів-скому „Голосови Народа“, котрого відзиву в сїй справі не можемо повторити вже задля самої приличности?

— Świat Słowiański в серпневім випуску об-говорює останні університетскі події і виступає з докором проти Руслана, котрий „biada! nad ofiarami polskiego napadu na prześladowanych w uniwersytecie Rusinów“ а при тим не в першій раз докоряє тим, що є вправді між Русинами люди, котрі жаліють над сею завзятою бороть-бою між Поляками і Русинами, але „brak im cywilnej odwagi“. Отже сей докір звернемо пря-мо проти самого Świata Słowiańskiego, котрий так само, як і інші польскі часописи ані слів-цем не згадав про ті, статї де була висловлена нами гірка правда за похибки роблені в рускій єднєспільности (за що мокрим рядом накидало ся на нас „Дїло“ et cons.), але так само промов-чали ті статї, оповіщені п. Ол. Барвінським і д-ром Зобковом в нашій часописи, бо не могли заперечити фактам, не могли викручувати ся зви-чайними загальниками і баламутствами, які пи-шуть в сїй справі, а не мають „cywilnej odwagi“ сказати своїй єднєспільности правду в очи, що по єї сторонї, яко верховладної, єсть багато про-махів і грїхів, котрі треба би направити, наколи має дійти до якогось порозуміння. Таку правду висказав пок. секційний шеф міністерства про-свїти і бувший посол Едвард Гнєвєш в листї до п. Ол. Барвінського, виданім нами окре-мо, але ані польскі дзєвники, ані Świat Słowiań-ski не мали „cywilnej odwagi“ висловленої в тім листї правди заперечити, отже звичайним спо-

собом порадили собі „w ten sposób, że całkiem o nim“ не писали.

Колиж Świat Słowiański запевняє, що „co raz więcej myślą za Rusinów“ Polacy і з нетаєвною злобою пише, що „pozwalają sobie na ten zbytek Wołodkiewiczze, Szeptycy, Tyszkiewiczze rozmaitemi fundacyami, to na se zamitimo, що всі ті родини і багато інших подібних — старі рускі роди, а тільки переогом сполючили ся з причин відомих кождому, що хоч троха займався історією. Отже й редактор Świata Słowiańskiego повинен знати, що Филип Володкович був уніятским квісько галицким митрополитом (1762—1778). Атанаазий Шептицький (1728—1746) митрополитом квісько галицким (1748—1779) а ще раніше Варлаам Шептицький (1709—1715) львівским уніятским єпископом. Пок. Константин Володкович мав се почуте і виразно говорив: ja teraz jestem Lach, ale moi przodkowie byli Rusini, bo nazywam się Wołodkiewicz a nie Włodkowicz, a mój antenat był metropolita ruskim. А коли дізнав ся про се, що ректор Ілюзівський свого часу на промови руских академиків відповів, що не розуміє сеї мови, говорив з обуренем: „Nauč się, kiedy je steś w tym kraju!“ А так само гр. Тишкевич, фондатор Михайлової премії сьвідомий свого руского походження, а коли п. Конечни хоче о тім поучити ся, най загляне до розвідки пок. проф. Антоновича про походженє шляхти польскої, а впевнить ся, що вельми багато нинішної польскої шляхти є руского кореня. Отже коли деякі з них роблять фундації для Русинів, то сим бажать лише сповнити то, до чого почувать свій обовязок на основі давного походження, як сам покійник Константин Володкович говорив: „Zrobiłem dość dla Polaków, teraz chciałbym zrobić nieco i dla Rusinów“ і зробив відому фундацію, та постарав ся о виготовленє пам'ятника Шевченкови (збереженого поки що у п. Ол. Барвінського, бо місто Львів не хоче дати місця під сеї пам'ятник). Майте отже пане редактор „czywilną odwagę“ і своїм сказати правду в очи!

— **3 Гусятинщини.** При оновітних виборах до повітової ради в Гусятині перейшла з сільскої курії руска листа більшостию 6 голосів.

— **Жадоба науки.** Сьвідоміші селяни поспляють свої діти до середних шкіл. А нераз лучає ся, що сама дитина жадає від родичів вислани єї до школи. Колись то зайшов до нашої редакції селянин з городецького повіта, розвідати ся про яку селянську бурсу, бо — казав — мій синок з 3. кл. сільскої кочче пре ся до гімназії. Р. Тов-о пед. отвираючи селянську бурсу у Львові повинно у ній зробити місце і для дитий з сумежних повітів, а не виключно з львівского, бо деж они подіють ся, если поки що нема такої бурси в їх повітовім місті.

Другий випадок ще більше знаменний і трогачий. До одного з львівських руских товариств приведено оновіт вечером 10-літнього хлопця, що плакав на улиці, бо не міг найти свояків задля неточної адреси. Хлопчина оповів, що є сином вдовиці з Золочівщини і приїхав сам залізницею на пригтовляючий курс до гімназії, уладжений академіками при Р. Тов-і педаг. Хлопцєви була знана лише улица (Скарбківська) а не знав числа дому. Ходив цілий день від каменця до каменця і не міг вишукати маминого свояка. На щастє найшли ся добрі люди і помогли хлопцєви оминуть поліцію, яка такими бездомними опікує ся. Хлопець справді цікавенький собі і видко було по нім, що хоче вчити ся.

Польські часописи кричать, що штучно заповнюють ся гімназії рускими дітьми. Ні, панове, підіть на село, бодай трохи сьвідоме, а побачите, як самі селяни без нічийї підмови виправляють діти „учити ся на ксьондза або пана“, бо на селі стає чимраз тіснійше і тяжше. Думаючий селянин не потребує до сего підмови.

— **Могила Павла Грабовського.** З Сибіру надіслав „Реді“ д. Т. Садовський такий лист: „Далеко від України, в сибірським городі Тобольску, на кладовищі поховано українського поета Павла Арсеновича Грабовського. Помер поет 29 листопада (ст. ст.) 1902. року. Сумно й тяжко дивитись на сю могилу кождому, хто йде коло неї й читає напис на вбогому хресті: „Здѣсь погребенъ малорусскій поэтъ П. А. Грабовскій... Хрест трохи не зовсім зогнив і як докір, висять на тому хресті, на цвяшку, один на одному три вінки. Від дощу, від негоди зотліли стрічки, поржавіли квітки... Могилу не обгорожено, укрито буряном, кропивою. Я певен, що таких своїх синів, як Грабовський, Україна не забуває і що пробачивши сибіракам за їх байдужість, Українці розстарають ся на кошти для того, щоб могила їх рідного, такого близького Україні поета, мала вигляд відповідний памяти людини, заслуги якої визначають ся високою шляхетностію й героїчною саможертвою.

— **Про нового посла д-ра Льонгина Цегельського** пише Słowo polskie, що він є найзавзятійшим ворогом польскости в українським таборі і прихильником найрадикальнійшої політики супроти поляків і правую рукою д-ра Костя Левицького а також рішучим прихильником „хлопского па-

раграфу, бо по університетских подіях мав висловити ся прилюдно, що „в Австрії все здобуває ся палкою“. — Тимчасом „Руский Селянин“ таку виставляє кваліфікацію новому слову:

„П. др. Ловгін Цегельский, б. редактор „Діла“ а тепер кандидат адвокатури, се чоловік високо образований, здібний бесідник і вишкolenий політик. В приватнім житю дуже милий, вічливий і доброго серця. Добрий з него набуток для українського клубу, коби лиш не давав ся дальше водити на мотузку д-ру К. Левицькому, тай не давав ся уживати за оруде єго амбітних плянів.

„Другим послом з того округа є п. В. Будзиновский. Щастє велике, що він живє, бо на єго місце тяжко булоб найти наступника.“

— **Холера в Росії.** Полтавска земска управа купила багато примірників української книжочки „Як треба боронити ся від холери“. Книжку сю написав гр. Коваленко і видано вже її скілька разів. Сю книжочку вислано повітовим санітарним відділам, висланим з полтавского земства на боротьбу з холерою. Книжку роздають людям даром. По селах нарід прямо дуріє зі страху перед холерою, а з темноти, яка саме причиняє ся до ширеня сеї пошести, уживає ріжних забобонів до відвернення холери. В елисаветським повіті на Херсонщині по селах колядують, бо кажуть, що холера утікає, як почує коляду. Звісно, що в зимі холера притахає. Чому взяли ся колядою проганяти холеру, розказують таке: Один чоловік стрітив на улиці подорожного і спитав, хто він. Подорожний відповів: „Я холера“. — „А як довго ти ходити меш?“ — „Аж до колядки“. Оба дійшли до села, а подорожний ліг спочати під плотом. Небавком заснув і не чув ся, як коло него зібрав ся ціле село і всі завели коляду аж під небеса. Подорожний підвів ся і пригадав собі свою розмову з селянином пішов, сказавши „От вже і колядують, треба мерщій утікати“. Селяни колядували ще цілий день, щоби холера не вернула. Щастє мав подорожний, що селяни мали „респект“ перед холерою, бо в вишнім разі могли єму кости поломати.

Гірше вийшов подорожний Власенко в Павлівці, хоч до холери не признавав ся. Власенко ідучи через село Павлівку в Київщині, спинив ся коло колодязя напиться води. Павлівські баби зараз пустили чутку по селі, що подорожний „пущав холеру в керницю“. Збіглись селяни і почали, хто чим бачив, бити нещасного, ні в чому неповинного чоловіка. Якась спасєнна душа дала знати поліції. Прибіг урядник Бугаєнко з стражниками і виратував тяжко вже побитого Власенка. Всіх, що били єго, арештовано і з наказу губернатора будуть строго покарані.

Статистика холери з 9-го серпня є така: В Петербурзі загоріло 100 вмерло 30, лежить хорих 840; в пригородах загоріло 4, лежить хорих 27. В Астрахані і повітах за тиждєнь загоріло 288 вмерло 126, лежать хорих 313. В Маріюполі і пригородах загоріло 174, померло 58, лежить хорих 146. В Пермї загоріло 45, умерло 18; від початку пошести загоріло 103, померло 39; в губернії загоріло 106, померло 43. Від 3. до 7. серпня в сараульським повіті загоріло 22, померло 11. В боржомським повіті загоріло 13, померло 3; в яранським повіті загоріло 7, помер 1; в нолинським повіті загоріло 2; на ст. Мураші, котласкої лінії, пермської залізниці загорів 1; в Миколаївї за два дни загоріло 8, померло 3, на хуторах загоріло 19, померло 8; в Москві загоріло 2, хорих 8; в М. Груні, зінківського повіта загоріло і померло 3. В Литвіні загоріло 2, помер 1. В Омську загорів 1. В Уфі загоріло 5, помер 1, хорих 14; в повіті загорів і помер 1. В белебейським повіті загорів і помер 1. В мензелинським повіті загоріло 18. В Катеринобурзі загорів 1. В Тюмені знято з поїзда хорого, що приїхав з Маріюполя. В Тверї загорів 1, се перший випадок; в губернії 8. В Камянці подільським появила ся також холера в кількох випадках. До квівських шпиталів привозять щоденно по кільканайцять хорих на холеру. Від початку пошести було в Київї 1.036 випадків холери, а з того 418 скінчило ся смертю. В днях 5, 7. і 8. с. м. було в квівській губернії 209 випадків занедужаня на холеру. Від початку вибуху холери було в квівській губернії 1.979 занедужань на холеру. „Правет. Вєстн.“ подає, що в Росії було дося сего року 57.720 випадків холери а померло на холеру 25.554 осіб.

— **Молитва до рєпублики.** Le petit Marseillais оповідає, що одна учителька в Альжирі є так великою противничкою релігії, що повимазувала із шкільних книжок, з яких мала учити повірені собі дівчатка, навіть і найнезначнійший натяк о релігії. На місце прогнаної в той спосіб релігії видумала собі учителька нове божество, до якого уложила сама молитву, котру діти мусіли за нею повтаряти. Сим божеством є, *gism teneatis, rєпублика...* розуміє ся французска. З сего божества глузує собі навіть названа часопись, хотяй що до політичних поглядів є така сама як і учителька. — Відні сї дівчатка, що віддані під опіку такої учительки.

— **Забаганки галицких москвичів.** „Now-ий Ga-

zet-і доносять з Петербурга, що на славянським зїзді в Софії галицкі москвичі: пос. Марков, редактор „Прикарп. Руси“ др. Гриневецкий, сотрудник „Прикарп. Руси“ др. Глушкевич і адв. др. Сьокало уложили отсю політичну програму на найближший осінний сезон: „Впливові російські націоналісти зобовязали ся приневолити дипломатичною дорогою віденські власти, щоби у східній Галичині взяла верх партія (яка партія? — Ред.) галицких москвичів та щоби в найкоротшій часі була здійснена принайменше мінімальна програма: урядове признанє языка галицких москвичів (?) і утворенє у Львові не лише катедри русскої літератури, але ще двох катедр з „русскою“ мовою викладною. Но, но, чого то вже нашим москвичам не забагає ся.

— **Гумор Марка Твена.** Le Magasin Pittoresque оповідає отсю анекдоту. Коли Cleveland був по раз другий президентом, удав ся раз Марк Твен до White House, де єго представлено президентовій панї Cleveland. Ледво представлено Твена панї Cleveland, а він витягнув безпроводочно якийсь папір з кишені і став умилньо просити, щоби она єму єго підписала. Панї президентова зробила великі очи, бо не знала, о що йде. Кинула оком на папір, який мала підписати, а там побачила написані лиш сї три слова: „The as pot“ що значить: „він не має“. Тепер не розуміла ще більше, о що йде і стала дивити ся на Твена зором, який показував виразно, що она жде на виясненє. Твен зрозумів, о що йде і поспішив з виясненем: Панї, сказав він, моя жінка говорила при моім відході, що я певно прийду до вас в моїх калюшах; але як видите, я їх не маю; прошу отже о малє подтверженє, що оно дійсно так єсть. Панї Cleveland подивила ся на ноги Твена і підписала без опору поданий собі папір...

— **Король і моторовий.** Недавно запізнав ся один моторовий в Брукселі до служби. Трамвай, що мав єго завезти на стацию, звідки він мав розпочати свою службу, відїхав уже. Єму не оставало нічого иншого як іти піхотою. Іде він, а єго мучить гадка, що постигне єго за спізнєне строга кара. Аж ось наїзджає автомобіль кермований шофером, котрого очи були заслонені синими окулярами. Моторовий дав знак, щоби автомобіль задержав ся. Коли автомобіль пристанув, тоді моторовий оповів цілу свою пригоду і просив шофера, щоби єго забрав на автомобіль. Шофер згодив ся і завів єго на час на місце призначєня. З вдячності запросив єго моторовий на склянку кави до сусідної каварні. На се зняв шофер свої окуляри а моторовий побачив зачудованєм усміхненого короля Альберта. Так мав щастє бідний трамваєвий функціонер переїхати ся бодай троха із своїм королєм.

— **Далеко посунений спорт.** Майже всі улиці Берліна є асфальтовані. З того користають аматори лижв на колісцятках і їздять по улицях, як по леді. В послїдних часах не вдоволяють ся вже они, як пише The Illustrated London News, звичайним совганєм по улицях і тому придумали прилад, котрий їм помагає посувати ся з незвичайною скоростію. Єсть то рамка з бамбуса, в котрій є розтягненє полотно. Се полотно служить їм за вітрило, що причиняє ся до незвичайно скорої їзди особливо, коли подуває легкий вітрець. Колиж такий їздець хоче пристанути, то потребує се вітрило поставити прямовисно понад головою, а в слід за тим устає розмах, з котрим він їхав. — Шкода, що у нас нема асфальтованих доріг і нема звичаю їздити лижвами на колісцятках, бо ми могли би надивити ся на комедию, не потребуючи йти до кінематографу.

— **Справленє похибки.** У вчерашнім числі мав бути в „Терно“ в 4-ій стрічці з гори: „Вон! бо не маєм де сїсти!“

— **Переписка Адміністрації.** Внов. Дан. Гум. в Блаж. Заплачено по день 1. вересня 1910.

Терне.

Хвалив анархіст і бровнінги і кров: „Лиш так буде наша громада щаслива“, — і се написавши, до коршми пішов, трудитись для народу б о м б а м и шива...

— „Ся кров нам спровадить поправу і зміну“ — писав пан редактор на столику сьміло: „Ми всі є відважні і за Україну положимо дома і душу і Діло...“

Оповідки.

— **Іменованє.** Цісар іменовував приват. доц. адвоката д-ра Каміля Стефка надзвичайним проф. австр. права процес. цивільного на львівським університеті.

— **3 почти.** Дня 16. серпня 1910 заводить ся в Барі, місцевости, яка належить до округа доручєнь ц. к. уряду поштового в Судовій Вишні, поштову складницю із звичайним кругом ділани. Складниця буде получена з ц. к. урядом поштовим в Судовій Вишні за помочию тижнево шєстиразового пішого післанця.

Наука, штука і література.

— Нові книжки. Вийшла з друку книжка: «З вільних часів» Платона Панченка. Українське видавництво «Ранок» випустило сімні днями нову книжку віршів Грицька Чупринки: «Метер».

МАҒЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Земний рай.

Гумористична фантазія.

(Переспів).

Ви запитасте, — що буде
В далечині віків жаданих,
Коли вкінці діждуться люде
Здійсненя мрій своїх гуманних?

Отак, панове, — світ затьмивши,
Явить ся смертному повинна,
І очі й розум засліпивши,
Приблизно ось яка картина:

Річки всі медом потечуть, —
В кісільних берегах, звичайно, —
А по меду вже попливуть
Великі глечики сметани.

На деревах почнуть рости,
В гаях розкішних для прогулки,
Гарячі завжди калачі
І московського печеня булки.

І дичина почне літати
Із трюфелями, по французки: —
Ловіть птицю, так сказати,
Зовсім готову для закуски!

А там шампанське спада
В іскристім, гарному фонтані...
І поруч зельтерська вода,
Щоб не випвалися (часом) п'яні.

Придбають море юшки люде —
Стерляжой, а не простої,
А так як праці вже не буде,
Не треба їжі більш м'ясої.

В відомий час, мов дощ, кругом
Полиєть ся чай та кава рядом,
З густим, звичайно, молоком,
А цукор буде падать градом.

Без Німців — нудно на Русі:
Для їх в озерах буде пиво,
А береги всі — з ковбаси...
Практично, просто і красиво!

Але порядок всьому й всім, —
Повинен я оговорить ся:
Усе те буде для панів,
А для народу — не годить ся...

Для мужиків там скрізь підуть
Із каші гречної болота;
Купки цибулею вrostуть, —
Закусуй, їж, коли охота!

Гора велика оддалік
Із паляниць м'яких заляже,
І-ж верхівля, наче лід,
До неба масло геть обляже;

З гори чудовий буде вид, —
Очам увявить ся два моря:
В однім сивуха клекотить, —
Але звичайно вже не з гора;

В другім — чудовий кислий квас
(Радійте, Ваньки, Васьки, Хведьки!)
Між скель запанить ся в той час,
А скелі ті всі будуть з редьки.

Для баб, — найбільше як почнуть
Своїх діток там забавляти, —
З медяників гриби зростуть,
Такі великі, головаті.

О, буде добрий час!.. Та вже
Панове, я поставлю точки:
Боюсь, що сливка потече
На недописані рядочки...

(„Рідний Край“)

Перекл. Юрко Яворенко.

Телеграми

з дня 13. серпня.

Париж. З Мадриту доносять, що правитель-ство хоче арештувати всіх сьвящеників, які намовляли до демонстрації проти правитель-ства.

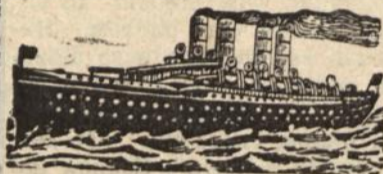
Одеса. Доси було ту 9 випадків чуми, а кілька випадків в сусідних селах Урунда і Го-мель. Крім того 6 хорих осіб в підозріних, що захоріли на чуму.

Важне і дешево!

Перше жерело набуваня
найліпшої бриндзі
ОЗ. РЕІСС в БОЛЕХОВІ.

Не доказ висилаю на пробу поштою 5 клгр. по 44 сотики за фунт netto оплатно за після-платою.

Прошу спробувати.
Солідарність і добрий товар
запоручені.

ДО
АМЕРИКИ
КАНАДИ

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціня переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТІ:

Ультонія, 23. серпня 1910.
Карпатія, 13. вересня 1910.
Панонія, 27. вересня 1910.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавіші пароходи на світі:

Люзітанія, дня: 27/8, 17/9, 8/10, 5/11, 17/12.

Мавританія: 20/8, 10/9, 1/10, 29/10, 19/11, 8/12 1910 р.

122 (23-?)

„ДОСТАВА“

у Львові, ул. Руска ч. 20
в Станіславові, ул. Смольки 1

спровадила нові матерії на ризи і хоругви, — металеві вироби (чаші, ліхтарі і крести) і різьби (кивоти, процесіональні вітарці).

Поручає випробованих різбарів для іконо-стасів і престолів та малярів для церков.

Золочене чаш і на праву риз просят ся ви-силати просто до Львова.

Платить за вкладкові гроші 6%!

Мід патока десеровий, кураційний, прав-дивий і чистий з власної і найбільшої паськи в Галичині по 7 К за 5-кл-грамову бляшану у franko. Найліпші міді питні домового виробу по 70—80 с. 1 К і 1-20 К за літр — висилає ЕВГЕН БИЛИНСКИЙ в Збаражи.

Столовий виноград

найкрасшої якості десеровий, солодкий, з вели-кими ягодами щоденно свіжо зриваний 5 клгр. 3 К 50 с. — БРОСКВИНІ вибираві штуки 5 клгр. 5 корон. — ЛІПНЕВИЙ МІД 5 клгр. пушка най-красшої якості 7 К 50 с.

Є. Altneu, Versecz, 4. Ungarn.

161(7—15)

Ол. Барвіньский. Историчний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерея). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego minister-stwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщинського Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Найми́чка, повість. — 60 с.

Княгиня 30 с.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новела. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Ру-слана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шев-ченка.

Др. Богдан Барвньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским ко-ролем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Исторично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого ав-стрійського безкоролівя). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстutowич, великий князь Литов-ско-руський. Исторична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodub-ski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Историчні причинки. Розвідки, замітки і ма-теріяли до історії України-Руси. I. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Историчний розвій імени україньско-руського народу. Львів, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. — Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. Львів 1910. вел. 8° ст. 4. — Ціна 5 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обез-печень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюване кре-диту своїм членам рільникам обезпече-ним в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без по-трученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядо-вих, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницї почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,721.268—

Удїли членські К 284.195—

Позички уділені К 3,471.478—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.